

Značaj vjerskog znanja i učenjaka

Uzvišeni Allah kaže:

Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, - a i meleci, i učeni -, i da On postupa pravedno. - Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog! (Kur'an, sura Imranova porodica, 18).

U ovom ajetu se sa više aspekata ističe značaj znanja i učenih ljudi:

1. U njemu su učeni, mimo svih ostalih ljudi, uzeti kao svjedoci.
2. U njemu je svjedočenje učenih ljudi navedeno zajedno sa svjedočenjem Uzvišenog Allaha i Njegovih meleka.

3. To što ih je Uzvišeni Allah naveo kao svjedoke, garancija je njihovog poštenja i pravednosti, jer Allah od Svojih robova za svjedoke uzima samo pravedne. U tom smislu, u poznatoj predaji, stoji da je Poslanik, salallahu alejhi we selem, rekao: **“Ovo će znanje u svakoj generaciji prenositi najpravedniji. Oni će iz njega uklanjati iskrivljavanja ekstremista, prisvajanja lažova i tumačenja neznalica.”**

4. Uzvišeni je učene uzeo za svjedoke u najuzvišenijoj, najvećoj i najozbiljnijoj stvari; svjedočenju da nema boga osim Allaha. Drugim riječima, Uzvišeni je za najvažniju stvar, kao svjedoke, uzeo najodabranija stvorenja.

Da je znanje toliko odabrano dokaz je i Allahova zapovijed Svome Vjerovjesniku, salallahu alejhi we selem, da od Njega traži da mu poveća znanje:

I ne žuri s čitanjem Kur'ana prije nego što ti se objavljivanje njegovo ne završi, i reci: **“Gospodaru moj, Ti znanje moje proširi”** (Kur'an, sura Ta-ha, 114) Dakle, za vrijednost znanja je dovoljno to što je Allah Svome Vjerovjesniku zapovijedio da Ga moli da mu poveća znanje.

O vrijednosti znanja, značaju njegova sticanja i odabranosti učenih ljudi, govore i sljedeći dokazi:

*Govoreći o tome koliko je kod Njega visok stupanj vjernika i učenih ljudi Uzvišeni kaže:

O vjernici, kada vam se kaže: “Načinite mjesta drugima tamo gdje se sjedi” - vi načinite, pa će i vama Allah mjesto načiniti; a kad vam se kaže: “Dignite se” - vi se dignite, i Allah će na visoke stepene uzdignuti one među vama koji vjeruju i kojima je dato znanje - A Allah dobro zna ono što radite. (Kur'an, sura Rasprava, 11)

*Govoreći o bogobožnosti Svojih robova, Uzvišeni Allah među njima posebno ističe učene, pa kaže:

A Allaha se boje od robova Njegovih - učeni. Allah je, zaista, silan i On prašta. (Kur'an, sura Stvoritelj, 28).

Ibn Mes'ud, r.a., je rekao: "Dovoljan znak bogobožnosti je znanje, a dovoljan znak uobraženosti neznanje." Dakle, znanje je strahopoštovanje pred Uzvišenim Allahom, a učen čovjek onaj koji se Allaha boji. Tako je Eš-Ša'bi, kada mu je neko rekao: "O učeni!", odgovorio: "Učen je onaj ko se Allaha boji."

Uzvišeni Allah potvrđuje da je onima kojima je dao znanje, dao, zaista, veliko dobro, pa kaže:

On daruje znanje onome kome hoće, a onaj kome je znanje darovano - darovan je blagom neizmjernim. (Kur'an, sura El-Bekare, 269)

Ibn Kutejbe i većina islamskih učenjaka kaže: "Da je mudrost stajanje na stranu istine i rad po tome tj. da je mudrost korisno znanje i časna djela."

*Uzvišeni Allah je ulov neukog psa lualice učinio običnom strvinom koju je zabranjeno muslimanu da jede, dok je ulov obučenog psa za lov, iz počasti prema znanju, dozvolio muslimanu da jede:

Pitaju te šta im se dozvoljava. Reci: "Dozvoljavaju vam se lijepa jela i ono što vam ulove životinje koje ste lovu podučili, onako kako je Allah vas naučio. Jedite ono što vam one uhvate i spominjite Allahovo ime pri tome, i bojte se Allaha, jer Allah, zaista, brzo obračunava račune." (Kur'an, sura Trpeza, 4).

Prema tome, da nije vrline znanja i učenja i počasti koja im se ukazuje, ne bi bilo razlike ni između ulova neukog i podučenog psa.

*Buharija i Muslim u svojim zbirkama vjerodostojnih hadisa bilježe i hadis koji prenosi Mu'avija u kome stoji: "Čuo sam da je Allahov Poslanik, salallahu alejhi we selem, rekao: '**Kome Allah hoće dobro, poduči ga propisima vjere.**'" Iz hadisa se, kako je izgovoren, doslovno da razumjeti: kome Allah hoće dobro, poduči ga i da mu razboritost u vjeri, a kome neće dobro ne da mu razboritost u vjeri. U tom smislu učenjak Ahmed kaže: "Ljudima je potrebnije znanje nego hrana i piće, jer im hrana i piće zatrebaju jednom ili dvaput na dan, a znanje im treba kao vazduh koji udišu."

*Buharija i Muslim u svojim zbirkama vjerodostojnih hadisa, također, navode i hadis koji prenosi Ibn Mes'ud u kome stoji da je Allahov Poslanik, salallahu alejhi we selem, rekao: "**Zavidjeti se može samo dvojici: čovjeku kome je Allah dao imetak pa ga troši na Allahovom putu i čovjeku kome je Allah dao mudrost pa po njoj sudi i njoj druge podučava.**"

Ovim je Allahov Poslanik, salallahu alejhi we selem, dao do znanja da niko nikome ne smije da zavidi, tj. da želi da bude u tuđem položaju, izuzev u jednom od dva navedena slučaja, gdje se drugi na ispravan način koristi svojim znanjem ili imetkom. Mimo ova dva slučaja, zbog neuporedivo manje koristi prema drugima, nikome nije dozvoljeno da zavidi.

*U zbirkama Sunenu i Musnedu navodi se i hadis koji pripovijeda Safvan b. 'Usal u kome stoji: "**Rekao sam: 'Allahov Poslaniče, došao sam u potrazi za znanjem' - pa mi je odgovorio: 'Dobro došao, tražitelju znanja! Onoga ko traži znanje, iz ljubavi prema onome što traži, okružuju meleci, svojim krilima mu prave hlad i uzdižu do nama najbližeg neba.'**" Zatim spominje hadis o potiranju po obući. Ebu Abdullah el-Hakim kaže da mu je sened vjerodostojan, a Ibn Abdulberr da ispunjava uvjete sahih i hasen hadisa. U drugoj verziji ovog hadisa koji navode Ebu Davud i Tirmizi, stoji da je Poslanik, salallahu alejhi we selem, rekao: "**Meleci sa zadovoljstvom prostiru svoja krila onome ko traži znanje.**" U prvom hadisu se govori da onoga ko traži znanje, do nama najbližeg neba, okružuju meleci, a u drugom da mu prostiru svoja krila. Prostiranje krila

znak je skromnosti, uvažavanja i veličanja, a natkrivanje krilima znak čuvanja i zaštite. Prema tome, oba hadisa sadržavaju veličanje, slavljenje, okupljanje, ljubav, zaštitu i čuvanje, koje prema onome ko traži znanje, pokazuju melec. Da nema ništa drugo, onome ko traži znanje, ovo bi bilo dovoljno kao čast i ugled.

*Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, salallahu alejhi we selem, rekao: **“Ko krene putem traženja znanja, Allah će mu olakšati put do Dženneta.”** Ovdje se vjerovjesnik i sudbina nadopunjuju da nagrada odgovara vrsti djela, pa uvijek, kada se potraži put za oživljavanje srca i spas od propasti, Allah da i način da se to i postigne.

*Muslim preko Ebu Hurejre, r.a., bilježi da je Vjerovjesnik, salallahu alejhi we selem, rekao: **“Kada čovjek umre, njegova se djela prekidaju, osim u tri slučaja: ako iza sebe ostavi dobro djelo koje traje nakon njega, znanje kojim će se drugi koristiti i čestito dijete koje će se za njega moliti.”** Ovo najbolje pokazuje koliki se značaj i čast pridaju znanju i koliko su obilni njegovi plodovi, jer sevabi za njega teku, i poslije čovjekove smrti, sve dok se njime drugi koriste. Tako sevabi od njegovih djela, kao da je još živ, i dalje teku, isto kao što teku spomen i sjećanje na njega, a oni su kao njegov drugi život.

*Učenjak Ahmed, Tirmizi i Hakim od Ebu Kebeše el-Enmaijja, kao vjerodostojan hadis, bilježe da je Allahov Poslanik, salallahu alejhi we selem, rekao: **“Udio u ovom svijetu imaju četvorica:**

- Čovjek kome je Allah dao imetak i znanje, pa se imetkom zalaže kod svoga Gospodara, pomaže rodbinu i zna kako će ispuniti obaveze prema Allahu. Takav je kod Allaha na najboljem položaju.

- Čovjek kome je Allah dao znanje, a nije imetak, pa kaže: ‘Da imam imetka sa njim bih postupao kao što postupa taj i taj.’ Takav je po nijjetu kao prvi, pa im je i nagrada ista.

- Čovjek kome je Allah dao imetak, a nije znanje, pa nepromišljeno postupa sa svojim imetkom, njime se ne zalaže kod svoga Gospodara, ne pomaže rodbinu i ne zna kako će ispuniti obaveze prema Allahu. Takav je kod Allaha na najgorem položaju.

- Čovjek kome Allah nije dao ni imetka ni znanja, pa kaže: ‘Da imam imetka sa njim bih postupao kao što postupa taj i taj.’ Takav je po nijjetu kao prethodni, pa im je i odgovornost ista.”

Allahov Poslanik, salallahu alejhi we selem, je, dakle, ljude na ovom svijetu podijelio na četiri vrste. Najbolja je ona vrsta kojoj je Allah dao i znanje i imetak, pa svojim znanjem i imetkom koristi drugima. Iza nje po položaju – iako su po nagradi iste – dolazi ona vrsta kojoj je Allah dao znanje, a nije imetak. Ovo zato što su po nijjetu isti. Na trećem mjestu je ona vrsta kojoj je dat imetak, a nije i znanje, a na četvrtom ona kojoj nisu dati ni imetak ni znanje, ali bi po nijjetu, da joj je kojim slučajem dat, imetak trošila u nepokornosti prema Allahu. Time se, u potpunosti, za sreću treba zahvaliti znanju i onome što ono nalaže, a za nesreću kriviti neznanje i ono što iz njega proizilazi.

*Kesir b. Kajs pripovijeda: “Sjedio sam sa Ebu ed-Derdaom u džamiji u Damasku kada je jedan čovjek došao i rekao: – O Ebu ed-Derda, došao sam iz grada Allahova Poslanika, salallahu alejhi we selem.

Nisam došao ni iz kakve (druge) potrebe (nego da od tebe šta naučim), pa mu je ovaj rekao: “Čuo sam Allahova Poslanika, salallahu alejhi we selem, kada je rekao: **“Ko krene putem u potrazi za znanjem, Allah će ga okrenuti putem koji vodi u Džennet. Melec, iz zadovoljstva, prema onome ko traži znanje prostiru svoja krila. Za učenjaka oprost moli sve što je na nebesima i Zemlji, čak i ribe u vodi. Učenjak je istaknutiji od pobožnjaka kao što je pun Mjesec istaknutiji od zvijezda. Učenjaci su nasljednici vjerovjesnika, a vjerovjesnici u naslijeđe nisu**

ostavili ni zlatnika ni srebrenjaka, nego znanje. Zato je onaj ko znanje naslijedi, naslijedio veliku sreću.“

*Kumejl b. Zijad en-Neha'i pripovijeda: "Jednom prilikom me je Ali b. Ebu Talib, r.a., uzeo za ruku i poveo prema pustinji.

Kada je izašao u pustinju, duboko je uzdahnuo i rekao mi: 'Kumejl b. Zijade, srca su posude. Najbolja su ona u koja najviše može stati. Zapamti šta ću ti reći! Tri su vrste ljudi: učenjak pronikao u vjerske znanosti, učenik koji traga za putem spasa i pokvareni ološ koji se povodi za svim i svakim i povinuje svakom vjetru koji puhne. Ove posljednje niti je obasjalo svjetlo znanja, niti su se oslonili na nekog snažnog. Znanje je bolje od imetka. Znanje čuva tebe, a ti čuvaš imetak. Sve što se više troši, znanja je sve više, a imetka sve manje. Znanje je sudija, a imetak osuđenik. Ljubav prema znanju je vjera koja se ispovijeda. Znanje učenjaku omogućava da mu se, još u životu, drugi pokoravaju i da ga poslije smrti lijepim spominju, za razliku od imetka, čija djelotvornost prestaje, čim ga nestane. Čuvari imetka umiru još dok su živi, a učenjaci ostaju dok je vijeka i vremena, oči ih ne vide, ali se njihove izreke u srcima nose. Evo, ovdje je znanje (pokazavši rukom na svoja prsa). Da sam bar našao nekoga kome bih ga pokazao i prenio, nego sam našao na: ili oštroumnog koji brzo shvaća, ali je nepouzdan, jer vjeru zloupotrebljava za sticanje ovosvjetskih dobara, zaklanja se iza Allahovih dokaza protiv Njegovih prijatelja i služi Allahovim blagodatima u uznemiravanju Njegovih robova; ili na riječima predanog oni koji su na strani istine, ali pri sebi nema bistrine i pronicljivosti, pa mu, i zbog najmanje sumnje, u srcu ponikne podozrenje - tako da ni jedan od ove dvojice nije podoban (da podnese znanje); ili odanog naslađivanju i prepuštenog strastima i uživanju; ili zavedenog skupljanjem i gomilanjem imetka, pa ni oni nisu dostojni da pozivaju u vjeru, jer su najsličniji, stoci na ispaši. Zato i znanje umire, sa smrću onih koji ga nose."

Ovakva podjela ljudi, kakvu ju je napravio vladar pravovjernih, potpuno je ispravna i precizna, jer nema nijednog čovjeka, čak ni sa savršenim razumom ili pošteđenog mahana, a da ne pripada nekoj od navedenih vrsta. Prema tome, svaki je čovjek ili učenjak, ili učenik, ili bezbrižnik koji niti zna, niti znanje traži.

Nema učenjaka koji zaslužuje veću čast ni viši položaj od učenjaka proniklog u vjerske znanosti, znanosti kojima se spoznaje Gospodar. Zato je i opisan atributom "gospodnji", atributom koji, zbog vrste znanja, jedino, takav učenjak može nositi, i nijedan više.

U drugu kategoriju ljudi, učenika koji traga za putem spasa, spada onaj ko uči ono što će mu koristiti, ko ima za cilj da nauči kako će se sačuvati od propuštanja svojih obaveza, kako će se sačuvati nemarnog odnosa prema njima i izbjeći sličnost životinjama.

U treću kategoriju spadaju oni koji su nemarni prema sebi samima, zadovoljni sa svojim niskim položajem i jadnim stanjem, na dnu provalije i na najnižem stepenu neznanja i propasti.

Njegove riječi: "koji se povode za svim i svačim" znače: koji se odazivaju i pristaju za svakim ko ih pozove, svejedno pravim ili krivim putem, i jer se, i ne znajući kuda se pozivaju i da li je to istina ili laž, na poziv odazivaju.

Riječima "i povinuju svakom vjetru koji puhne" uporedio je njihove kratke pameti sa nejakom granom, a njihove prohtjeve i mišljenja sa vjetrovima, jer se grana za vjetrom savija, dok je riječima "niti ih je obasjalo svjetlo znanja, niti su se oslonili na koga snažnog" objasnio razlog zbog čega su dovedeni u takvo stanje, a to je da njihovo znanje nema nikakvog svjetla pomoću kojeg bi razlikovali istinu od laži, kao što Uzvišeni Allah kaže:

O vi koji vjerujete, - Allaha se bojte i u Poslanika Njegova vjerujte, On će vam dvostruku

milost Svoju darovati, i daće vam svjetlo pomoću kog ćete ići. (Kur'an, sura Gvožđe, 28).

To znači da, kada u srcu nema svjetla, čovjek postaje zbunjen i izgubljen, pa ne zna kuda da krene. Zato, zbog svoje izgubljenosti i nepoznavanja puta do željenog cilja, nasjeda i pristaje za svakim glasom koji čuje.

Njegove riječi: "Znanje je bolje od imetka. Znanje čuva tebe, a ti čuvaš imetak" znače da znanje čuva svoga vlasnika i da mu ne da da propadne i posrne, za razliku od vlasnika imetka koji svoj imetak mora sam da čuva. Njegove riječi: "Što se više troši, znanja je sve više, a imetka sve manje" znače: sve što više učenjak svoje znanje troši i na druge prenosi, njegovi izvori sve jače naviru pa tako postaje sve obilnije, snažnije i izraženije. Osim toga, prenoseći svoje znanje na druge, učenjak utvrđuje ono što je ranije naučio i uvijek nešto novo, što prije nije znao, nauči. Dva su načina za zekat na znanje; podučavanje drugog i njegova primjena u praksi. U tome smislu neko je od ranijih učenjaka lijepo rekao: "U sticanju znanja potpomagali smo se postupanjem po njemu." Neko je drugi rekao: "Znanje doziva djela, pa ako se ona odazovu ostaje, a ako se ne odazovu, prolazi."

Učenjak Ibn el-Kajjim, u svojoj izuzetno vrijednoj knjizi "Ključ kuće sreće" navodi čak četrdeset prednosti znanja nad imetkom, od kojih, ukratko, navodimo samo neke:

- Znanje je naslijeđe vjerovjesnika, a imetak vladara i bogataša,
- Znanje čuva svoga vlasnika, dok vlasnik imetka sam čuva svoj imetak. Što se više troši, imetka je sve manje, a znanja sve više,
- Kada umre, vlasnik se rastaje sa svojim imetkom, dok znanje sa njim ide u kabur,
- Znanje je sudija imetku, dok imetak ne može biti sudija znanju,
- Učenjak je potreban svima, od vladara pa naniže, a vlasnik imetka siromasima i bijednicima,
- Imetkom raspolaže i vjernik i nevjernik, i dobročinitelj i razvratnik, a korisnim znanjem samo vjernik,
- Proširivanjem znanja čisti se duša, a njegovo sticanje joj pričinjava čast. Na drugoj strani, imetak niti čisti dušu niti usavršava, već čini je tijesnom, škrtom i pohlepnom. Pohlepa duše za znanjem je osnova njenog savršenstva, a pohlepa za imetkom osnova njene krnjavosti,
- Iz imetaka se rađa osiljenost, razvrat i uobraženost, a iz znanja skromnost, učtivost i pobožnost,
- Ljubav prema znanju i njegovom stjecanju izvor su svakog dobra, a ljubav prema imetku i njegovom sticanju izvor su svakog zla,
- Ko god je Allahu pokoran, pokoran je zahvaljujući znanju, dok Mu je većina nepokornih, nepokorna zbog imetka,
- Imetak svoga vlasnika hvali što ga udjeljuje i troši, a znanje što se njime naslađuje i odlikuje,
- Bogat se mora pomiriti da će se sa svojim imetkom, kad tad morati da se rastane i da će zbog toga da pati i da tuguje, dok znanje učenjaka neće da prestane niti će zbog njegovog gubitka morati da pati i da tuguje. Dakle, uživanje bogataša je kratkotrajno, prolazno i na kraju praćeno bolom, a uživanje učenjaka trajno i neprekidno, bez ikakva bola na kraju.

Također je rekao: "Ljubav prema znanju - ili prema učenjacima - je vjera koja se ispovijeda" jer je

znanje naslijeđe vjerovjesnika, a učenjaci njihovi nasljednici. Osim toga, ljubav prema znanju podstiče na učenje i slijeđenje učenih, pa je i to vjera koja se ispovijeda.

I njegove riječi: "Znanje učenjaku omogućava da mu se, još u životu, drugi pokoravaju i da ga poslije smrti lijepim spominju." znače: da učenjaka znanje čini dostojnim pokornosti, jer je svakom čovjeku – od vladara pa naniže – potrebno znanje. Zato što učenjak naređuje pokornost Allahu i slijeđenje Njegovog Poslanika, ljudi su dužni da se pokore i da poslušaju.

Uzvišeni Allah kaže:

O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i predstavnicima vašim! (Kur'an, sura En-Nisa', 59).

Pod riječima i predstavnicima vašim misli se na učenjake. Kada učenjak umre, Allah među svijetom oživi sjećanje i lijep spomen na njega. Učenjak i kad je poslije smrti mrtav, živ je među ljudima, dok je nezalica i kada je živ, među ljudima mrtav. Ko iole bolje razmisli o velikim islamskim učenjacima, kao što su npr. učenjaci u hadiskim i pravnim znanostima, vidjeće da su, iako su davno pomrli, među ljudima još živi da se neprekidno spominju, hvale i njihove riječi citiraju. To znači da su, iako su tijelom i likom odsutni, među svijetom, još živi.

Pod njegovim riječima: "za razliku od imetka, čija djelotvornost prestaje, čim ga nestane" misli se na uvažavanje, naklonost, umiljavanje i učtivost koje se prema nekome zbog njegovog imetka pokazuju. Međutim, kada imetka nestane, ne samo da pomenuti znaci uvažavanja prestaju nego se često ni onaj ko ga je predano služio više ne pozdravlja, upravo kao što je neko od arapskih pjesnika rekao:

Moji su me bratići nekada dočekivali sa riječima dobrodošlice, ali, kad su vidjeli da sam osiromašio, riječi dobrodošlice su umrle.

U nastavku Ibn el-Kajjim opisuje zle učenjake, neka nas Allah sačuva od njih i stanja u kakvom su oni! Ko se o tome želi bolje upoznati, neka pogleda u njegovu knjigu "Ključ kuće sreće". Molimo Allaha da nas obraduje nagradom, i više od toga!

*Ebu Ja'la el-Mevsili, u svome Musnedu, od Enesa b. Malika navodi hadis koji pripisuje Vjerovjesniku, salallahu alejhi we selem, u kome je rekao: "**Traženje znanja dužnost (stroga obaveza) je svakom muslimanu.**"

Iako je lanac prenosilaca ovog hadisa slab, njegovo značenje je tačno, jer je vjerovanje stroga obaveza svakom pojedincu, a ono se sastoji od poznavanja i djelovanja. Osim toga praktikovanje islamskih obreda su obaveza svakog muslimana, a oni se ne mogu, kako treba, obavljati bez znanja i njihovog poznavanja. Uzvišeni Allah sve Svoje robove, iz utroba njihovih majki, izveo je a da ništa nisu znali. Robovanje Allahu dužnost je svih Njegovih robova, a zar je to moguće bez znanja?! A zar se znanje ne postiže njegovim traženjem?!

*Znanje čovjeka podiže sa stepena roba i dovodi u društvo vladara. To potvrđuje i vjerodostojni hadis koji od Ebu et-Tufejla prenosi ez-Zuhri, u kome stoji da je Nafi' b. el-Haris jednom prilikom došao kod Omer b. el-Hattaba sa Asfanom kojeg je Omer još ranije bio postavio stanovnicima Mekke kao namjesnika, pa ga je Omer upitao: "Koga si stanovnicima Doline (tj. Mekke) odredio da te zamijeni?" – Za svoga zamjenika sam im odredio Ibn Ubzea, – odgovorio je. "A ko je Ibn Ubze?" – upitao je. – Jedan od naših oslobođenih robova, – odgovorio je. Na to je Omer upitao: "Odredio si im za svoga zamjenika oslobođenog roba?" – On čita Allahovu Knjigu i dobro poznaje obaveze, odgovorio je Asfan, na šta je Omer rekao, slažući se: "Zar naš Vjerovjesnik, salallahu alejhi we selem, nije rekao: '**Allah će sa ovim znanjem jedne ljude da uzdigne, a druge da spusti.**'"

Ibrahim el-Harbi pripovijeda: “‘Ata’ b. Rebbah služio je nekada kao crni rob kod jedne žene iz Mekke. Jednom prilikom je Sulejman, sin vladara Abdulmelika, sa svoja dva sina došao kod ‘Ata’a i zatekao ga kako klanja. Sjeli su i – kada je ovaj završio – počeli su da ga pitaju o obredima hadždža, iako je bio okrenuo od njih glavu. Zatim je Sulejman svojim sinovima rekao da ustanu, pa su ustali. Kada su izašli rekao im je: “Sinčići moji, ne ustručavajte se da tražite znanje, jer ne mogu zaboraviti poniženje koje smo doživjeli od ovog crnog roba!”

El-Harbi dalje kaže: “Muhammed b. Abdurrahman el-Evkaš bio je čovjek zdepasta rasta, sa vratom pribijenim uz trup i isturenim ramenima. Majka mu je govorila: ‘Gdje god se u društvu zatekneš smijaće ti se i rugati. Zato se prihvati znanja, jer će te ono uzdići!’ Kasnije je postao mekkanski kadija i na tome položaju ostao dvadeset godina. Bio je tako učen da bi protivnik, kada bi sa njim sjeo, pred njim – sve dok ne bi ustao – drhtao.”

Abdullah b. Davud je rekao: “Čuo sam da je Sufjan es-Sevri rekao: ‘Hadiska nauka je čast. Ko želi ovaj svijet, s njim će ga naći, a i ko želi onaj svijet, s njim će ga naći.’”

Sufjan b. ‘Ujejne je rekao: “Najviši položaj kod Allaha uživaju oni koji najbolje poznaju vezu između Allaha i Njegovih robova, a to su vjerovjesnici i učenjaci.”

Čast pripada samo učenicima.

Oni su na pravom putu a onome ko put traži vodiči.

Svaki se čovjek cijeni po onome čime dobro vlada,

A neznalice su neprijatelji učenicima.

Stekni znanje, sa njim ćeš biti vječno živ,

Svijet je mrtav, a ljudi od znanja živi.

Odlomak iz knjige “***Bistro more pobožnosti i suptilnosti***” – Ahmed Ferid